

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ІМ. М.І. ПИРОГОВА

Кафедра філософії та суспільних наук

**ФІЛОСОФІЯ
В СУЧАСНОМУ НАУКОВОМУ
ТА
СОЦІАЛЬНО - ПОЛІТИЧНОМУ
ДИСКУРСАХ**

МАТЕРІАЛИ ДОПОВІДЕЙ ТА ВИСТУПІВ

**ІV-ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО - ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

16-17 листопада 2023 року

ВІННИЦЯ 2024

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

**Голова Вченої ради ЗВО, доктор медичних наук, професор,
завідувач кафедри ендоскопічної та серцево-судинної хірургії
Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова
Петрушенко Вікторія Вікторівна**

ЗАСТУПНИК ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА

**Професор ЗВО кафедри філософії та суспільних наук
Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова,
доктор філософських наук, професор,
академік НАН ВО України
Вергелес Костянтин Миколайович**

Редакційна колегія:

Харьковченко Євген Анатолійович доктор філософських наук, професор, завідувач ЗВО кафедри релігієзнавства філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Куліш Павло Лаврентійович кандидат філософських наук, доцент, доцент ЗВО кафедри філософії та суспільних наук Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова (ВІДПОВІДАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР)

Мельник Віктор Мирославович, кандидат політичних, наук науковий співробітник філософського факультету, асистент ЗВО кафедри політології філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Філософія в сучасному науковому та соціально-політичному дискурсах. Матеріали доповідей та виступів IV всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю 16-17 листопада 2023 року. Вінниця : ТВОРИ, 2024. – 204 с.

ISBN 978-617-95332-6-6

Збірник містить матеріали доповідей та виступів учасників IV всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «**Філософія в сучасному науковому та соціально-політичному дискурсах**», яка відбулась у Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова 16-17 листопада 2023 року з нагоди святкування Міжнародного дня філософії. У поданих матеріалах висвітлюється широке коло актуальних проблем розвитку філософських дисциплін від минулих часів до сучасних. Збірник адресовано науковцям, вищої та середньої освіти, аспірантам, магістрантам, пошукувачам, студентам та всім хто цікавиться філософією й гуманітарними дисциплінами.

Матеріали подані в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, власних імен, посилань, грамотність, літературний стиль та інших відомостей. Редколегія залишає за собою право скорочувати та редагувати подані матеріали. Рукописи не повертаються. Організатори конференції та члени редколегії не завжди поділяють думки учасників (авторів).

Рекомендовано до друку Вченою радою Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова протокол № 7 від 28.12. 2023 р.

УДК: 1(091):004.83

ISBN 978-617-95332-6-6

tse-normalno-psikholog-rozповiv-yak-ne-vtratiti-mentalne-zdorovya-pid-chas-viyuni

11. Чуніхіна С. Зона ризику: чому ветерани чинять самогубства і як допомогти українцям оговтатися від потрясінь війни URL: <https://telegraf.com.ua/ukr/ukraina/2023-09-11/5807972-zona-riziku-chomu-veterani-chinyat-samogubstva-i-yak-dopomogti-ukraintsyam-ogovtatisya-vid-potryasin-viyuni>

Вергелес К.М.,
д. філос. н., професор,
академік НАН ВО України
професор ЗВО кафедри філософії та суспільних наук
Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова
м. Вінниця, Україна

ПРАВОСЛАВНІ «БАТАЛІЇ» ПО УКРАЇНСЬКИ: ПРОСТО ПРО СКЛАДНЕ

Сучасний стан українського православ'я змушує чи не кожного пересічного громадянина зупинитися, задуматися про наявність хоч чогось «святого» в цій релігії. На перший погляд, все як завжди, в православ'ї добре. Таку позицію довгий час нав'язувало нам російське та зросійщене православ'я.

Проблеми виникли не сьогодні і не вчора, їх породжували штучно ще з 1686 р., з моменту приєднання Київської митрополії до московської. Саме з цього моменту і почалися «баталії».

Фаза загострення проблеми в українському православ'ї починається з 1991 р. хоча як говорять представники УПЦ (МП) «все під контролем» - це був перший етап. Другим етапом загострення можна вважати 2014 р. та початок російсько - української війни, хоча «все під контролем» ще працювало. Третім етапом є грудень 2018 р. коли ПЦУ за рішенням Всеукраїнського Собору стала

рівною серед рівних вселенських православних церков. І четвертим етапом загострення став лютий 2022 р. коли відбулось повномасштабне вторгнення росії в Україну.

Весь цей час росія через УПЦ (МП) веде свою пропагандистську риторіку та досить успішно насаджує ідею «руського міра». На перший погляд все дуже чітко та все ніби всім зрозуміло. На протязі цих періодів так звана УПЦ (МП) всіляко намагалась спростувати звинувачення, які

надходили на їх адресу, та постійно переконувала що «чорне то біле» і навпаки.

Дії окремих представників УПЦ (МП) спрямовані на залякування своїх прихожан, агітацію за ідею «руського міра», та подекуди й на пряму співпрацю з агресором. Їх не зупиняють навіть ті постійні втрати невинних людей (цивільних), які гинуть через наративи, що вони досить успішно намагаються сіяти серед своєї пастви. Постійні смерті наших захисників (ЗСУ) і навіть тих які були їх прихожанами не змушує їх задуматися, бо «сліпа віра» (фанатична) в «вірність святій церкві» з їх предстоятелем стоїть на першому місці замість служінню своєму українському народу. Тому російська пропаганда продовжує виконувати свою роботу і сьогодні, а окремі «прихожани» просто вірять, чи не вірять здоровому глузду.

Абсурдність дій УПЦ (МП) на чолі з Онуфрієм (Березовським) підкріпилась рішенням, в унісон з рішенням РПЦ та її предстоятелем Кирилом (Гундяєвим), про розірвання євхаристичного спілкування з Вселенським патріархом Варфоломієм I та всією вселенською церквою. Але це й не дивно, бо дивність напевно була б тоді коли єпископи УПЦ (МП) залишились без своїх прихожан на одинці з своїм рішенням. Навіть нещодавно скликаний собор, на якому УПЦ (МП) намагалась «відхреститися» від залежності РПЦ нічого по суті не змінив, лише багато розмов та дискусій серед релігієзнавців, та і тих кому не є байдуже питання української церкви, яка є однією із складових розбудови успішної української держави. Тому, вірно зазначається, що хто осуджує рішення Вселенського Патріарха Варфоломія I та церкву яку він представляє, чинить не зовсім чесно та правильно, бо самі натомість постійно коять «великий злочин» проти української держави.

У відповідності до Святих Канонів (9-го, 17-го, 28-го, IV-го Вселенського

Собору), Святим Переданням, вивірені довгочасною практикою Церкви та привілеями, отриманими ним від Вселенських Соборів, Вселенський Патріархат змінив розкол в Україні 11 жовтня 2018 року і 15 грудня того ж року

було обрано нового Митрополита Київського і всієї України Епіфанія, який отримав Томос про Автокефалію 6 січня 2019 року. Вселенський Патріархат скористався «Правом апеляції (Єкклґто)», привілеєм, яким може користуватися

лише він, і який дає йому право приймати апеляції щодо питань, котрі стосуються інших Помісних Церков, судити та вирішувати їхні справи, коли це вимагається. Таким чином, коли настав час вирішення українського церковного

питання, всі таїнства (Хіротонії, Хрещення тощо), які були здійснені колишніми розкольниками в попередні роки, вступили в дію благодаттю Святого Духа, який змінив розкол. Саме те, що неодноразово траплялося в

більш ніж тисячолітній історії Церкви з нерозв'язними проблемами, з якими їй

доводилося стикатися через секти та розколи. Але також багато разів Вселенський Патріархат терапевтично втручався в проблеми, що виникали в інших Помісних Церквах. Такою є історія та вивірена часом практика Церкви. Так наказує чинити Священне Передання. І тому Церква продовжує діяти і буде діяти так до кінця часів [2].

І це ще одне яскраве свідчення того, що РПЦ та УПУ(МП) ігнорують норму Вселенських церков та законне право Вселенської церкви розглядати апеляційні скарги інших церков. Ця ситуація чимось нагадує історію з Біблії, а саме коли Ісус Христос в'їздив в Єрусалим і тоді Йому вигукували «А народ, що йшов перед Ним і позаду, викрикував, кажучи: Осанна Сину Давидовому! Благословенний, хто йде у Господне Ім'я! Осанна на висоті!» Єв. Мт. 21:9, а згодом кричали Понтію Пілату «розпни, розпни Його...». Так і РПЦ з УПЦ(МП), то вихваляли Вселенську патріархію, коли звісно їм було вигідно, а коли стало не потрібно, то почали «лити бруд».

Звісно що всі ці маніпуляції з боку РПЦ є звичайним проявом аморальності, бо коли росія веде в Україні війну, яку благословляє Кирило (Гундяєв) з своїми «поплічниками» то ні про яку християнську любов в цій церкві не може бути і мови. Навіть сам Гундяєв, який повинен нести високу місію любові, милосердя та співчуття, у відповідності до своєї посади, повинен би був «утішити» свою паству в Україні, але як би це мало виглядати? Утішає той хто «благословляє» на вбивство?

З цього приводу можна згадати Вселенського Патріарха Варфоломія I який є взірцем любові, милосердя та співчуття чи не для всього світу, який дає

чудову пораду Кирилу (Гундяєву). Порада, яка, якщо її застосувати, дасть йому можливість стати рівним Святійшим Патріархам Православної Церкви. Щоб він відреагував на війну, при необхідності пожертвувавши своїм тронем. Усі Святіші Патріархи пожертвували своїм престолом перед владою, за істину Євангелія, думаючи про апостольське: «Хіба тепер я покладаюся на людей, чи на Бога? Хіба я намагаюся догодити людям? Якби я і досі догоджав людям, то не був би рабом Христа.» (Гал. 1.10) [2].

Маніпуляція це невід'ємна частина діяльності як РПЦ так і УПЦ(МП). Ще одним доказом таких дій є нещодавнє викриття того, що УПЦ(МП) оплатила «послуги» професора права Вільяма Вітні Берк-Вайта в США через фірму, пов'язану з екснардепом Вадимом Новинським. Про це повідомив у Facebook нардеп від «Слуги народу» Мар'ян Заблоцький.

Згідно з даними звіту у системі FARA eFile, за послуги лобіста оплачували \$1400 за годину. Він виконував завдання, спрямовані на покращення іміджу і розширення впливу церкви у світі. Відомо, що Вільям Вітні Берк-Вайт отримав \$7000 від Amsterdam and Partners LLP.

Одним із завдань лобіста була публікація статті в виданні The Hill, де розглядалася тема свободи віросповідання в Україні. Стаття вже вийшла у американському виданні з заголовком «Якщо Україна віддана правам людини, вона повинна підтримувати свободу віросповідання».

У цьому матеріалі, опублікованому 19 жовтня, він обговорює тему свободи віросповідання в Україні, стверджуючи, що країна, якщо справді віддана правам людини, повинна підтримувати це базове право. Також він дискредитує Україну і каже, що заборона діяльності УПЦ МП на своїй території країна нібито «обмежує свободу віросповідання».

З приводу статті висловилися і українські політики. Нардеп Заблоцький у своєму коментарі підкреслив, що така активність Московського патріархату є державною зрадою. Він стверджує, що кошти для цього можливо надійшли від підсанкційного олігарха, який є головним спонсором церкви в Україні [3].

Вся динаміка нинішніх духовних, релігійних орієнтацій постає однією з основних проблем не тільки для сучасної України в контексті становлення православ'я, а в зв'язку з цивілізаційним поступом Європи, і для інших народів. Немає й не може бути культури та релігії, «замкненої», бо інакше, вона попросту припинить своє існування. Варто також зазначити, що українська культура сформувалася завдяки впливу різних культур, перейняла окремі цінності та змогла побудувати свою особливу систему цінностей, оригінальну, унікальну, своєрідну. Тому проблему православ'я у сучасній Україні можна і варто розв'язувати опираючись на норми та принципи моралі і права у тому числі і принципи толерантності в відносинах до інших людей, бо толерантність то не звичайне «терпіння», а насамперед порозуміння, повага інших через повагу себе та звісно співчуття та милосердя [1].

Звичайно така діяльність УПЦ(МП) є неприпустимою, особливо тепер коли наша держава переживає російську агресію, коли вирішується майбутня доля українців, бути чи не бути. Хоча слід також нагадати те, що 19.10.2023 року Верховною Радою України 267 голосами за, вже прийнято в першому читанні законопроект про заборону УПЦ(МП) в Україні.

Правову оцінку діям УПЦ(МП) мають дати відповідні органи, а саме СБУ України та РНБО України.

Література:

1. Вергелес К. Антропологічні виміри православ'я: методологія дослідження сутність та смисли: монографія / К. М. Вергелес. – Київ: КНУ ім. Т. Шевченка, 2017. – 300 с.
2. <https://df.news/2022/08/25/prybuttia-arkhiiepyskopa-kyivskoho-epifaniia-do-hretsii-ta-taktyka-rosijskoi-tserkvy/>

3. https://glavred.net/ukraine/upc-mp-nanyala-lobbista-v-ssha-izvestno-kto-oplachival-sumasshedshie-scheta-za-ego-uslugi-10515616.html?_gl=1*aipp0l*_ga*MTA0NjcxMzE3LjE2OTk2NDc2ODQ.*_ga_DJ92DWMFMY*MTY5OTY0NzY4NC4xLjAuMTY5OTY0NzY4NC42MC4wLjA.*_ga_469S5CDDYP*MTY5OTY0NzY4NC4xLjAuMTY5OTY0NzY4NC42MC4wLjA

Виговський Л.А.,
д.філос.н., професор,
завідувач кафедри філософії, соціально-гуманітарних наук
та фізичного виховання
Хмельницький університет управління та права
імені Леоніда Юзькова
м. Хмельницький, Україна

КОРУПЦІЯ ЯК АМОРАЛЬНЕ СОЦІАЛЬНЕ ЯВИЩЕ

Перед Україною, як незалежною державою, нині стоїть екзистенційний виклик: зберегти свій суверенітет після неспровокованого нападу російської федерації на нашу країну з метою її знищення. Запорукою того, що Україна була і буде є насамперед патріотизм та героїзм наших громадян і воїнів, підтримка нашої боротьби з російським імперським злом державами цивілізованого світу. Інший виклик полягає в тому, що вступ України в Євросоюз має вимогу системної боротьби з корупцією.

Вона (в широкому розумінні) в тій чи іншій формі існувала і буде існувати в будь-якому суспільстві, оскільки її причиною є в силу об'єктивних і суб'єктивних чинників неоднаковий доступ людей до матеріальних благ. Адже, їм насамперед потрібно задовільнити власні життєво-необхідні потреби в їжі, одязі, взутті, житлі тощо. Структурованість соціуму дозволяє частині громадян, в силу наданих ним суспільством владних повноважень, здійснювати розподіл та перерозподіл наявних матеріальних ресурсів, привілеїв та пільг. Звісно, що це об'єктивно зумовлює залежність громадян від таких розпорядників, які організують та контролюють процес перерозподілу ресурсів. Тому корупція має насамперед соціальний характер, оскільки в кінцевому підсумку є породженням всієї системи конкретно-історичних соціально-економічних відносин. Через те головна причина виникнення, існування та відтворення корупції в першу чергу знаходиться у економічній сфері.

Варто зазначити, що залежність людей від розподілу матеріальних благ і, відповідно, породжені ним факти корупції фіксуються ще з початку